

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Президент Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

Сергій КВІТ

19 травня 2022 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття ступеня магістра за спеціальністю
052 «ПОЛІТОЛОГІЯ»
(галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»;
освітня програма: «Політологія»)

Схвалено
Вченою радою
факультету соціальних наук і соціальних технологій
(протокол № 5 від 19 травня 2022 р.)

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування за спеціальністю **052 «Політологія» (освітньо-наукова програма «Політологія»)** передбачено Правилами прийому до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2022 р. для тих абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 052 «Політологія» (освітньо-наукова програма: «Політологія») має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теоретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з базових політологічних дисциплін («Історія політичних вчень», «Порівняльна політологія», «Політична система України», «Політичні партії та партійні системи», «Суспільно-політичні рухи», «Західна політична думка», «Політична культура», «Історія української політичної думки», «Політологічна теорія держави», «Основи міжнародних відносин», «Зовнішня політика України», «Європейські студії»); визначення їхньої готовності до засвоєння відповідної освітньої програми магістерського рівня.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 052 «Політологія» (освітньо-наукова програма: «Політологія») проводиться формі **співбесіди за питаннями екзаменаційного білету**, який абітурієнт обирає за номером, в дистанційному форматі (див. Додаток 11 до Правил прийому до НаУКМА). Кожному абітурієнту, який допущений до складання фахового вступного випробування на електронну пошту буде надіслано посилання на електронний кабінет в **Microsoft Teams** (дивись Додаток 11 до Правил прийому до НаУКМА) за розкладом фахового випробування. Абітурієнт за даним посиланням має зайти в кабінет, у відповідний до розкладу час.

Кількість білетів – 30.

Тривалість екзамену – 80 хв.

Зразок білета:

1. Поясніть сутність поняття політичної влади та її походження.
2. Назвіть основні ідеї теорій модернізації та демократичного транзиту.
3. Наведіть поняття та типи політичних режимів, основні ознаки демократії.

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Теорії походження держави.
2. Сутність політичної влади та її походження.
3. Поняття державної та політичної влади.
4. Співвідношення політичної та адміністративної складових у державному управлінні.
5. Інституційний підхід до дослідження державної політики.
6. Нормативний підхід до дослідження державної політики.
7. Атрибути і характеристики державної політики.
8. Політична культура і політична соціалізація.
9. Поняття політичної партії. Типи політичних партій.
10. Критерії типологізації політичних партій. Типи політичних партій за ідеологічним критерієм.
11. Поняття та класифікації партійних систем.
12. Поняття та типи виборчих систем.
13. Особливості мажоритарної виборчої системи: переваги та недоліки.
14. Особливості пропорційної виборчої системи: переваги та недоліки.

15. Виборча система в Україні. Особливості проведення парламентських виборів та виборів до місцевих органів влади.
16. Три типи панування за М. Вебером.
17. Теорія модернізації: основні ідеї.
18. Теорії демократизації у політичній науці.
19. Явище гібридних режимів. Класифікації гібридних режимів.
20. Поняття та типи політичних режимів. Основні ознаки демократії.
21. Поняття тоталітарного політичного режиму. Типи тоталітарних режимів ХХ ст.
22. Форми державного устрою та форми державного правління.
23. Поняття та структура політичної системи.
24. Роль політичних технологій у виборчому процесі.
25. Етнічна ідентичність і її роль у політичному процесі.
26. Феномен колективної ідентичності та її роль у мобілізації суспільно-політичних рухів.
27. Порівняння системи колективної безпеки та системи колективної оборони.
28. Типи міжнародних конфліктів.
29. Принципи дотриманням норм міжнародного права в міждержавних взаєминах.
30. Політична система Європейського Союзу. Повноваження основних інститутів ЄС.
31. Розподіл праці як основа існування держави в концепції Платона.
32. Три стани в ідеальній державі Платона.
33. «Правильні» та «неправильні» види державного устрою за Аристотелем.
34. Демократія за Аристотелем та її різновиди.
35. Вчення Н. Макіавеллі і макіавеллізм.
36. Проблеми рівності і власності в «Утопії» Т. Мора.
37. Т. Гоббс про природний стан людства та про природні закони.
38. Дж. Локк про природний стан та власність. Концепція поділу влади за Дж. Локком.
39. Принцип поділу влади за Ш. Л. де Монтеск'є.
40. Ж. Ж. Руссо про природний та громадянській стани.
41. Теорія суспільних класів за К. Марксом.
42. Сутність анархізму як політичного вчення.
43. Дж. С. Мілль про співвідношення влади і свободи.
44. Де Токвіль про головні тенденції в розвитку демократії.
45. «Політика як покликання та професія» М. Вебера.
46. Підстави поділу суспільства за Х. Ортегою-і-Гассетом.
47. Поняття відкритого та закритого суспільства.
48. Проблема історизму в політичній концепції К. Поппера.
49. Українська політична думка ХІХ – ХХ ст. ст.
50. Партійна система України: еволюція розвитку від 1990-х рр.
51. Трансформація політичного режиму в Україні від 1990-х рр.
52. Ідеології неолібералізму та неоконсерватизму: спільне та відмінне.
53. Поняття та функції громадянського суспільства.
54. Поняття політичної еліти. Теоретичні підходи в елітології.

ІІІ. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Алмонд Г., Дж. Пауэлл, К. Стром, Р. Далтон. Сравнительная политология сегодня / сокр. пер. с англ. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 537 с.
2. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура и стабильность демократии // Политические исследования. – 1992. – № 4. – С. 122–134.
3. Арендт Х. Джерела тоталітаризму. – К. : Дух і літера, 2002. – 539 с.

4. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. – М. : Текст, 1993. – 304 с.
5. Берлин И. Две концепции свободы // Современный либерализм. – М. : Доминт интеллектуальной книги, Прогресс-Традиция, 1998. – С. 19–43.
6. Валлерстайн И. Три идеологии или одна? // Валлерстайн И. После либерализма. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – С. 74–93.
7. Вебер М. «Типы господства» // Вебер М. Хозяйство и общество. – М. : Прогресс, 1988. – С. 102–121.
8. Габермас Ю. Громадянство і національна ідентичність // Умови громадянства : 36 ст. / під ред. В. ван Спінбергена. – К., 2005. – С. 49–70.
9. Габермас Ю. Що таке деліберативна політика? // Габермас Ю. Залучення іншого. Студії з політичної теорії. – Львів: Астролябія, 2006.
10. Гарр Т. Почему люди бунтуют? – СПб. : Питер, 2005. – С. 59–137.
11. Данн В. Н. Державна політика: основи аналізу. – Одеса : АО БАХВА, 2005. – 468 с.
12. Дегтярев А. А. Теория принятия политических решений в структуре социальных и управленческих дисциплин // Полис. Политические исследования. – 2002. – № 2. – С. 113–125.
13. Дегтярев А. А. Методологические подходы и концептуальные модели интерпретации политических решений // Полис. Политические исследования. – 2003. – №№ 1, 2, 3.
14. Дегтярев А. А. Процесс принятия и осуществления решений в публично-государственной политике: динамический цикл и его основные фазы // Полис. Политические исследования. – 2004. – № 4. – С. 158–168.
15. Демократія. Антологія / упоряд. О. Проценко. – К. : Смолоскип, 2005. – ХХVІІІ, 1108 с.
16. Дем'янчук О. П. Державна політика і державне управління: політологічні аспекти. – К.: Факт. 2008. – 272 с.
17. Лібералізм. Антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К. : Смолоскип, 2002. – 1126 с.
18. Консерватизм. Антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К. : Смолоскип, 1998. – 820 с.
19. Кимлічка В. Лібералізм і права меншин. – Харків : Центр освітніх ініціатив, 2001. – 182 с.
20. Класики політичної думки (від Платона до Макса Вебера). – К. : Тандем, 2002. – 584 с.
21. Колбеч Г. К. Політика. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 169 с.
22. Корнхаузер В. Політика масового суспільства // Політологічні читання. – 1992. – № 1. – С. 151–211.
23. Ледяев В. Г. Власть: концептуальный анализ. – М.: РОССПЭН, 2001. – 384 с.
24. Міл Дж. Ст. Про свободу; Роздуми про представницьке врядування; Поневолення жінок. – К. : Основи, 2001. – 464 с.
25. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2006. – 549 с.
26. Політологія : підручник/ за ред. А. Колодій. – К. : Ельга-Н ; Ніка Центр, 2000. – 584 с.
27. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за ред. В. С. Бакирова, М. І. Сазонова. – Харків : ХНУ, 2008. – 576 с.
28. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. – К. : Тандем, 1996. – 240 с.
29. Скиба В. Й., Горбатенко В. П., Туренко В. В. Вступ до політології. – К. : Основи, 1996. – 718 с.
30. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии. – М. : Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 800 с.

31. Шведа Ю. Теорія політичних партій і партійних систем. – Львів: ЦПД, 2001.
32. Тейлор Ч. Етика автентичності. – К. : Дух і Літера, 2002.
33. Шмиттер Ф. Угрозы и дилеммы демократии // ВЕК XX И МИР. – 1994. – № 7–8. – С. 87–101.
34. D'Anieri P. International Politics: Power and Purpose in Global Affairs. – Wadsworth Publishing, 2013. – 544 p.
35. Diamond L. Thinking about Hybrid Regimes // Journal of Democracy. – 2002. – Vol. 13. – № 2. – P. 21–35.
36. Diani M. Towards a Network Theory of (New) Social Movements // European Journal of Social Theory. – 2000. – Vol. 4. – P. 387–406.
37. Gunther R., Diamond L. Species of Political Parties: a New Typology // Party Politics. – 2003. – Vol. 9. – № 2. – P. 167–199.
38. Harris E. Ethnic Violence // Nationalism: theories and cases. – Edinburgh : University of Edinburgh Press, 2014. – P. 128–142.
39. Horowitz D. Comparing democratic systems // Journal of Democracy. – 1990. – Vol. 1. – № 4. – P. 73–79.
40. Koopmans R. Protest in time and space: the evolution of waves of contention // David A. Snow, Sarah A. Soule, and Hanspeter Kriesi, eds. – Blackwell Companion to Social Movements. – P. 19–47.
41. Linz J. The Perils of Presidentialism // Journal of Democracy. – Vol. 1. – № 1, Winter 1990. – P. 51–69.
42. Lipset S., Rokkan S. Party systems and voter alignments: cross-national perspectives. – N. Y. : Free Press, 1967. – XVI, 554 p.
43. McAdam D. Recruitment to High-Risk Activism // American Journal of Sociology. – 1986. – Vol. 92. – № 1. – P. 65–86.
44. McAdam D., Tarrow S., Tilly Ch. Dynamics of Contention. – N. Y. : Oxford University Press, 2009. – P. 305–347.
45. McCarthy J., Zald M. Resource Mobilization and Social Movements: A Partial Theory // American Journal of Sociology. – May, 1977. – Vol. 82, – № 6 – P. 1212–1241.
46. Polletta F., Jasper J. Collective Identity and Social Movements // Annual Review of Sociology. – 2001. – Vol. 27. – P. 283–305.
47. Saunders C. Using Social Network Analysis to Explore Social Movements // Social Movement Studies: Journal of Social, Cultural and Political Protest. – 2007. – Vol. 6. – № 3. – P. 227–243.
48. Tarrow S. Power in Movement: Social Movements, Collective Action and Politics. – Cambridge : Cambridge University Press, 1994.
49. Tilly Ch. War Making and State Making as Organized Crime // Bringing the State Back In / Ed. by Peter Evans, Dietrich Rueschmeyer, and Theda Skocpol. – Cambridge : Cambridge University Press, 1985. – P. 169–186.
50. Weber C. International relations theory: a critical introduction. – Abingdon: Routledge, 2010. – P. 31–35; 40–46; 77–81; 151–157.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання вступного випробування при вступі на спеціальність 052 «Політологія» (освітньо-наукова програма «Політологія») здійснюється за 200-бальною шкалою (0–200 балів) за критеріями, зазначеними у таблиці 1.

Таблиця 1

Кількість балів за письмову екзаменаційну роботу	Критерії оцінювання
181 – 200	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді на всі 3 екзаменаційні питання, виявив глибоке розуміння їхньої суті та змісту, а також високий рівень теоретичних знань і практичних умінь з фахових дисциплін. Відповіді абітурієнта засвідчують здатність до аналізу й інтерпретації засвоєного матеріалу, відмінне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
151 – 180	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді не менше ніж на 2 екзаменаційні питання або правильно, але недостатньо повно, відповів на всі 3 питання. Відповіді абітурієнта засвідчують у цілому високий рівень засвоєння програмного матеріалу, здатність до його аналізу та інтерпретації, належне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
100 – 150	Абітурієнт надав правильну та повну відповідь не менше ніж на одне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують задовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, а також достатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
0 – 99	Абітурієнт не надав правильної та повної відповіді на жодне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують незадовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, недостатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.

Абітурієнт вважається таким, що склав фахове вступне випробування за спеціальністю 056 «Політологія» (освітньо-наукова програма: «Політологія»), якщо його оцінка за усну співбесіду становить **100 – 200 балів**.

V. АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИПРОБУВАННЯ

5.1. Вступне випробування проводиться дистанційно з паралельною онлайн-присутністю вступника під час проходження іспиту на платформі Microsoft Teams з обов'язково увімкненою камерою.

Початок вступного випробування визначається розкладом вступних випробувань. Вступник повинен зайти на платформу та пройти процедуру ідентифікації (приблизно за 30

хвилин до початку).

У разі початку повітряної тривоги вступник має терміново повідомити членів комісії в чаті MS Teams групи. Іспит для цього вступника буде скасовано, а у вступника з'являється можливість скласти іспит у резервний час згідно з графіком.

5.2. Для реєстрації вступника на вступний іспит буде використана поштова скринька, яку вступник зазначив у своєму електронному кабінеті вступника.

5.3. Вступник отримує запрошення на пошту, вказану при реєстрації в електронному кабінеті вступника. Адміністрація НаУКМА не несе відповідальності за помилку в адресі електронної скриньки вступника, яка використовується для авторизації.

5.4. Приймальна комісія додає вступників до екзаменаційних груп відповідно до поданих заяв.

5.5. У день проведення випробування вступник долучається до відеоконференції під власним прізвищем, ім'ям та іменем по батькові повністю з обов'язково увімкненою камерою.

5.6. Вступник проходить ідентифікацію через представлення документу, який офіційно підтверджує особу вступника.

5.7. Вступник проходить вступне випробування з постійно увімкненою камерою. У разі, якщо камера буде вимкнена, екзаменаційна комісія не буде брати до розгляду результати вступного випробування.

5.8. При виникненні питання вступник може поставити його через чат зустрічі або вголос, «піднявши руку».

5.9. Мікрофони під час проходження співбесіди будуть вимкнені та за потреби вмикатимуться членами комісії.

5.10. Під час проведення ідентифікації вступників та тестування буде відбуватись запис.

5.11. Результати вступного іспиту Приймальна комісія оприлюднює протягом доби після завершення іспиту на сайті Приймальної комісії.

Голова фахової атестаційної комісії

С. О. Кисельов